

Uppföljning av Helsingborgs stads interna miljöarbete för år 2020

1. Sammanfattning

Syftet med uppföljningen är att visa hur utvecklingen ser ut för de nyckeltal vi följer inom ramen för Helsingborgs stads interna miljöarbete. Det interna miljöarbetet i sig syftar till att vi som organisation ska leva upp till de styrdokument staden antagit inom miljöområdet för att själva vara en god förebild. Målet med rapporten är att visa hur det går för stadens organisation som helhet och för respektive förvaltning kring nyckeltalen. Helsingborgs interna miljöarbete under 2020 har lett till många bra resultat. Vi har bland annat:

- minskat klimatpåverkan från inköpta livsmedel med 20,8 procent
- minskat matsvinnet i skolan med 49,3 procent
- ökat andelen fossilfria bränsle i stadens personbilar
- minskat flygresorna och minskat antalet mil med egen bil i tjänsten (vilket år 2020 troligen påverkats kraftigt av pågående pandemi)

2. Syfte, användningsområde och avgränsningar

2.1 Syfte och användningsområde

Rapportens syfte är att visa utvecklingen kring de nyckeltal vi följer inom ramen för det interna miljöarbetet. Detta arbete omfattar främst det som kopplar till våra arbetsplatser. Det interna miljöarbetet i sig syftar till att vi som organisation ska leva upp till de styrdokument¹ staden antagit inom miljöområdet för att själva vara en god förebild. Målet med rapporten är att visa hur det går för staden som helhet och för respektive förvaltning.

Materialet kan användas som ett kunskapsunderlag för vidare analys och eventuellt beslut på olika nivåer i organisationen.

För flera av nyckeltalen är det också viktigt att tänka på att stadens förvaltningar har olika uppdrag och olika förutsättningar. Det är därför inte meningsfullt eller konstruktivt att rakt av jämföra siffror mellan förvaltningarna. Målet är att varje förvaltning ska få kunskap om sig själva för att kunna fortsätta utveckla sitt interna miljöarbete i takt med verksamheten.

2.2 Avgränsning

Det interna miljöarbetet omfattar inte allt miljöarbete som bedrivs inom våra uppdrag utan främst det som kopplar till arbetsplatsernas interna miljöpåverkan. Rapporten ger inte heller en bild av miljötillståndet i kommunen och berör inte invånarnas eller företagarnas miljöpåverkan i

---

¹ Relevanta styrdokument i miljöarbetet är i första hand Livskvalitetsprogrammet, Klimat- och energiplanen, Avfallsplan 2020, Regional avfallsplan 2021-2024 och Grönstrukturprogram med tillhörande plan.

Helsingborg. Vart annat år (udda år) görs en större rapport som också redovisar de projekt bedrivs inom ramen för det interna miljöarbetet. Jämna år redovisas endast de nyckeltal vi följer.

3. Modell för Helsingborgs stads interna miljöarbete

Modellen för stadens miljöarbete bygger på den modell för verksamhetsplanering som staden använder.

- Vi definierar vad vi ska uppnå på kort och på lång sikt, vilket handlar om att leva upp till ambitionerna i stadens styrdokument som berör miljöfrågor.
- Vi har beslutat om nyckeltal
- Vi har definierat vad vi ska göra för att nå ambitionerna i styrdokumentet.

Miljöförvaltningen, via miljöstrategiska avdelningen, leder och koordinerar arbetet och vi har skapat en stödfunktion i staden som tillsammans med förvaltningarnas miljösamordnare strukturerar upp arbetet. I stödfunktionen ingick under 2020 miljöinspiratören från stadens livskvalitetsteam (koordinator för stödfunktionen samt för miljösamordnarna), representant för hållbarhetsteamet på inköpsenheten, representant för enheten miljö- och livsstil och en representant för fastighetsrelaterade energi- och miljöfrågor. Varje förvaltning ska enligt överenskommelse, i stadsdirektörens ledningsgrupp, ha en miljösamordnare som ansvarar för att samordna sin förvaltnings interna miljöarbete. Förutom stadens styrdokument inom miljöområdet så använder vi också exempelvis trend- och omvärldsanalysen inklusive stadsdirektörens medskick som grund för vårt arbete. Att testa, lära och göra och ha kundens fokus är exempelvis självklart i arbetet.

Följande bild beskriver den modell förvaltningarna jobbar efter.

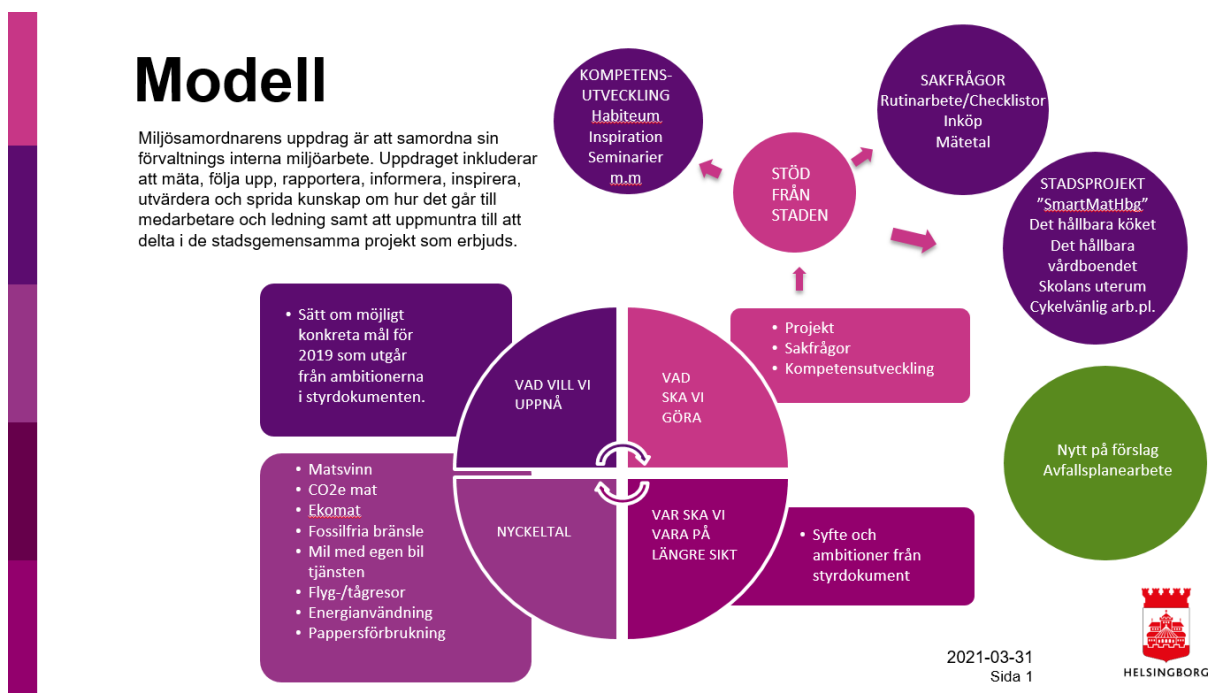

Bild: Helsingborgs stads modell för internt miljöarbete.

4. Sammanställning av mål, ambitioner och nyckeltal som vi jobbat efter år 2020 i det interna miljöarbetet

Område	Globala mål/ambitioner	Lokala mål/ambitioner	Nyckeltal och projekt
Mat/ livsmedel	<p><i>Agenda 2030, Mål 12 Hållbar konsumtion</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 12.3 Halvera det globala matsvinnet per person till 2030 	<p><i>Regionala Avfallsplanen 2019-2023</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Matsvinnet i regionen ska minska med 50 procent per invånare till 2023 jämfört med 2017. <p><i>Klimat- och energiplanen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Klimatpåverkan från konsumtion av livsmedel har halverats under perioden 2018 till 2024. 	<p>Matsvinn</p> <p>Klimatavtryck kg CO₂/kg inköpta livsmedel</p> <p>Andel ekologiskt inköpta produkter</p> <p>Projektet SmartMatHbg</p>
Trans- porter/ resor	<p><i>Agenda 2030 Mål 11 Hållbara städer och samhällen och mål 13 Bekämpa klimatförändringarna</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 11.2 Senast 2030 tillhandahålla tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla. 13.2 Integrera klimatåtgärder i politik, strategier och planering på nationell nivå. 	<p><i>Klimat- och energiplanen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Samtliga fordon är fossilbränslefria 2020. Det gäller även fordon hos entreprenörer som vi anlitar. Samtliga av koncernens arbetsmaskiner är fossilbränslefria 2024. Senast 2024 ställer vi krav på fossilbränslefria arbetsmaskiner hos entreprenörer som vi anlitar. Utsläppen från flygresor till Stockholm har halverats under perioden 2016-2024. Utsläppen från övriga flygresor har minskat med en tredjedel under perioden 2016-2024. 	<p>Tåg/flygresor till Stockholm</p> <p>Mil med egen bil i tjänsten</p> <p>Andel fossilfria bränsle i stadens personbilar</p> <p>Projektet Cykelvänlig arbetsplats</p>
Energi	<p><i>Agenda 2030 Mål 7 Hållbar energi till alla</i></p> <p>7.2 Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.</p> <p>7.3 Till 2030 fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.</p>	<p><i>Klimat- och energiplanen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Energianvändningen är 50 procent mer effektiv år 2030, jämfört med 2005. Primärenergianvändningen för el och uppvärmning har minskat med 30 procent till 2035 (16,5 MWh/invånare och år 2016). Lokal produktion av solel motsvarar 10 procent av elbehovet 2035 (0,3 procent 2016). 	<p>Energianvändning per kvadratmeter i stadens lokaler</p>

Område	Globala mål/ambitioner	Lokala mål/ambitioner	Nyckeltal och projekt
Plast	<p><i>Agenda 2030 Mål 12 Hållbar konsumtion samt mål 14 Hav och marina resurser</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser. Till 2025 förebygga och avsevärt minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive marint skräp och tillförsel av näringsämnen.	<p><i>Klimat- och energiplanen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> All fossilbaserad plast är borta ur Helsingborgs restavfall senast 2035. Klimatpåverkan från konsumtion av övriga varor och tjänster (utöver livsmedel) har minskat under perioden 2018 till 2024. Den nuvarande klimatpåverkan ska beräknas och därefter ska en specifik ambitionsnivå för 2035 sättas. Senast 2020 har Helsingborg stad ramavtal för vanligt förekommande engångsartiklar där helt fossilfria och nedbrytningsbara produkter ska väljas i första hand. Det innebär att produkter tillverkade av fossil plast fasas ut.	Projektet Det hållbara köket och i förlängningen tas nya projekt och modeller fram för att möta behovet.
Grönstruktur	<p><i>Agenda 2030 Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Senast 2020 integrera ekosystemens och den biologiska mångfaldens värden i nationella och lokala planerings- och utvecklingsprocesser.	<p><i>Grönstrukturprogrammet</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Målet är att grönstrukturen ska vara Sammanhängande, Tillräckligt stor, Varierad och mångfunktionell, Nåbar och Karaktärsskapande. Park och natur bör finnas inom 300 meters gångavstånd från grundskola och förskola för att kunna användas i den vardagliga undervisningen. Grundskolor bör ha grönområde med inhemska träd och växter i närheten för undervisning.	Projektet Skolans uterum

5. Metoder

Uppföljningen genomförs genom insamling av statistik för valda nyckeltal, vilka är; matens klimatavtryck, matsvinn, andel ekologiska livsmedel, fossilfritt fordonsbränsle, resor med tåg och flyg, mil med egen bil i tjänsten, energianvändning i lokaler och pappersförbrukning.

6. Resultat

Vi redovisar resultatet i form av nyckeltal på stadsnivå och så långt möjligt även på förvaltningsnivå. Vart annat år (udda år) redovisar vi också hur det går med de projekt vi bedriver inom ramen för det interna miljöarbetet.

6.1 Mat och livsmedel

Inom detta område har vi tre nyckeltal. Matsvinn, klimatpåverkan från inköpta livsmedel och ekologisk mat.

6.1.1 Matsvinn

Vi har som ambition att mäta matsvinn för skolor, förskolor och vårdboenden.

SFF har minskat matsvinnet från 2017 till 2020 med 49,3 procent.

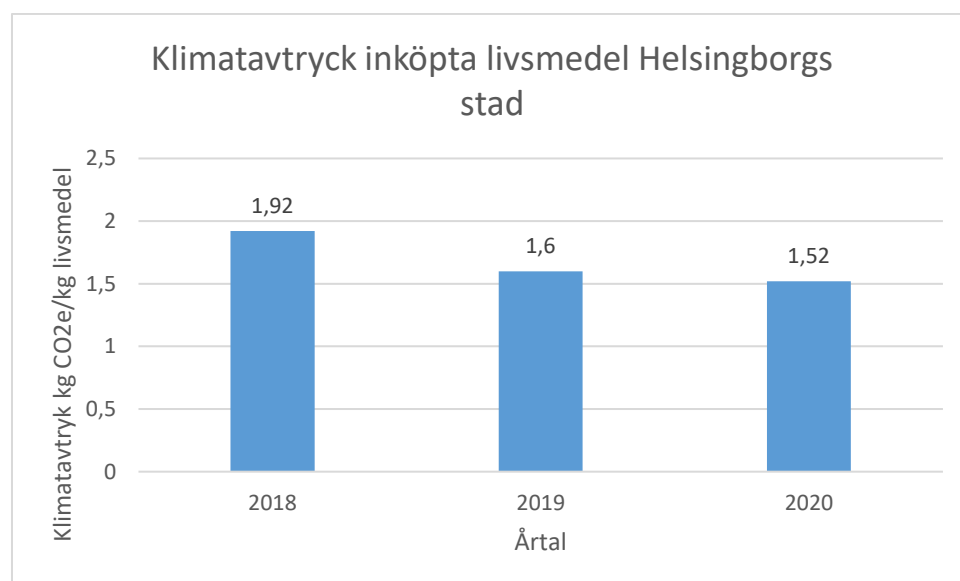
VOF håller på att starta upp ett aktivt arbete med att minska matsvinnet och hade under år 2020 inga mätningar att redovisa.

6.1.2 Klimatpåverkan från inköpta livsmedel

Enligt klimat- och energiplanen ska klimatpåverkan från konsumtion av livsmedel ha halverats under perioden 2018 till 2024. För staden som helhet betyder det att vi ska ner till cirka 1,0-1,1 kg koldioxidekvivalenter² (CO₂e) per kg inköpta livsmedel. Vi mäter klimatpåverkan från inköpta livsmedel för staden som helhet, för vård- och omsorgsförvaltningen (VOF) och skol- och fritidsförvaltningen (SFF).

Helsingborgs stad

Under perioden 2018-2020 har klimatpåverkan från livsmedel minskat med 20,8 procent. Från 1,92 till 1,53 kg CO₂e.

² Koldioxidekvivalent – CO₂e är ett mått där klimatpåverkan från ett livsmedel räknats om till hur mycket koldioxid detta motsvarar.

Skol- och fritidsförvaltningen (SFF)

SFF har minskat sin klimatpåverkan med 30 procent från 2018 till 2020. Från 2,0 till 1,4 kg CO₂e/kg livsmedel. Arbetet påbörjades inom ramen för projektet SmartMatHbg och har sedan projektet slutade gått över i löpande arbete.

Vård och omsorgsförvaltningen (VOF)

VOF har minskat sin klimatpåverkan med ca 10 procent från år 2018 till 2020. Från 2,1 till 1,9 kg CO₂e/kg livsmedel.

6.1.3 Ekologisk mat

Helsingborg har inget eget mål för ekologiska livsmedel. Fram till 2015³ var målet 40 procent ekologiska livsmedel. Ambitionerna i Livskvalitetsprogrammet är uttryckta som att vi ska förändra vår konsumtion och produktion av livsmedel så att den blir mer hållbar, och välja varor som är både etiskt och miljömässigt sunda och hållbara. Nyckeltalet för ekologiska livsmedel mäts för staden som helhet, på förvaltningsnivå och per inköpsställe. Det nationella målet är att 60 procent av den offentliga livsmedelskonsumtionen ska utgöras av certifierade ekologiska produkter år 2030⁴. Från år 2017 och framåt har andelen ekologiska livsmedel minskat i Helsingborg för varje år.

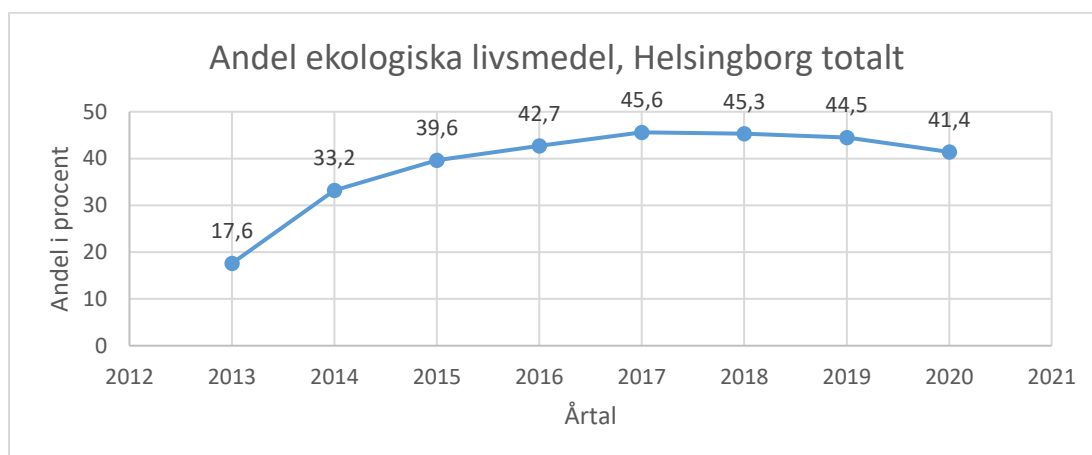

Diagram: Andelen ekologiska livsmedel i Helsingborgs stad som helhet. År 2006-2020. I denna statistik är inköpsstatistiken för ICA avtalet inkluderad.

³ I enlighet med Miljöprogram 2011-2015

⁴ Det nationella målet finns i regeringens handlingsplan "[En livsmedelsstrategi för Sverige](#)"

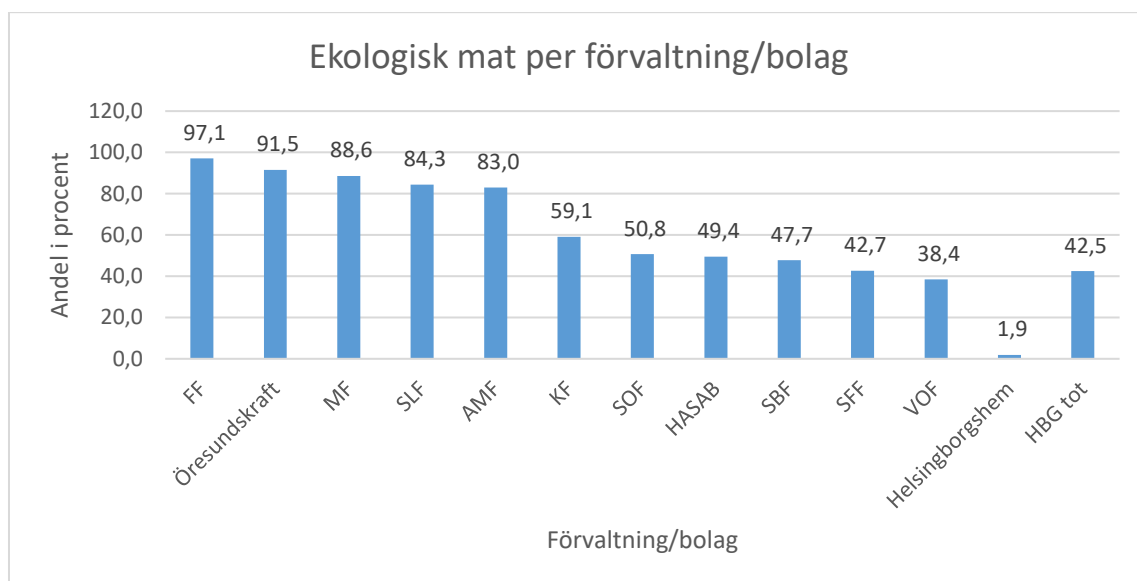

Diagram: Siffrorna i detta diagram exkluderar statistiken från ICA avtalet på grund av dessa siffror inte kan fås på förvaltningsnivå. SFF och VOF står tillsammans för ca 90 procent av stadens inköp av livsmedel. Övrigt – FF, Öresundskraft, MF, SLF, HASAB, AMF, Helsingborgshem, SOF, och KF köper i huvudsak kaffe/te och personalfrukt (samt livsmedel från ICA som dock inte är med i förvaltningsstatistiken).

6.2 Resor och transporter

Vi följer tre nyckeltal inom detta område. Tåg/flygresor i till Stockholm, mil med egen bil i tjänsten och andel fossilfria bränsle i stadens personbilar. Utöver detta har Helsingborg sedan juni 2017 ett klimatväxlingsprogram där resor, med flyg och egen bil i tjänsten, beläggs med en avgift som motsvarar 50 procent av kostnaden för resorna. Pengarna används till att bekosta resor med kollektivtrafik i tjänsten och bidrag till el-cyklar.

Tre verksamheter omfattas inte av merkostnaden för egen bil i tjänsten. Det är Elevhälsan (SFF), Modersmålsenheten (AMF) samt Rönnowska skolan (SFF). En stor del av medarbetarna i dessa verksamheter har uppdrag som rör hela stadens geografiska område. Arbetet är fördelat på många individer vilket gör det ekonomiskt svårt att för tillfället tillhandahålla miljöbilar. Vidare är det vanligt att anställda i dessa verksamheter behöver göra många förflyttningar mellan olika enheter under samma dag. Ledtiden mellan besöken skulle öka påtagligt och därmed göra verksamheten mer ineffektiv. Klimatväxlingsystemet har lett till att tågresandet har ökat och flygandet har minskat.

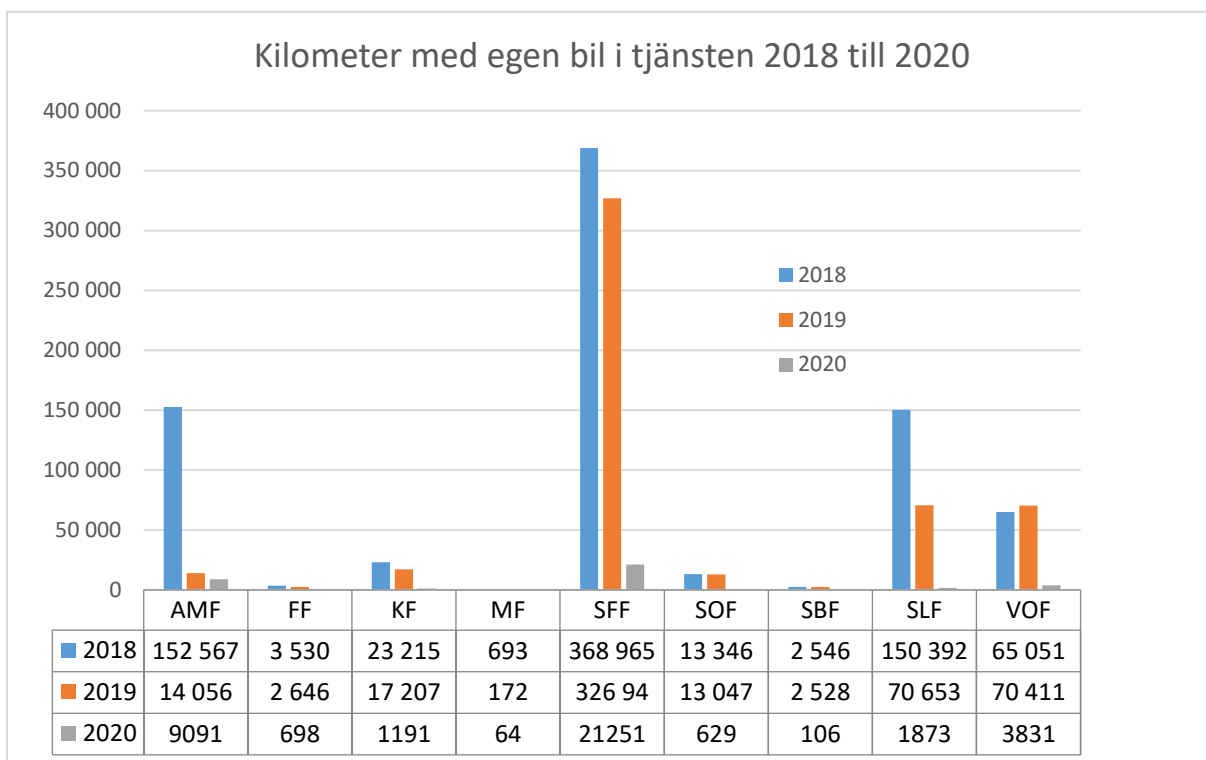
6.2.1 Tåg och flygresor i tjänsten

Mellan åren 2016 till 2019 har antalet kilometer med flyg till Stockholm minskat med ca 70 procent i staden som helhet. Statistiken när det gäller tågresor innehåller för många felkällor i dagsläget så vi kan inte redovisa tillförlitliga siffror här.

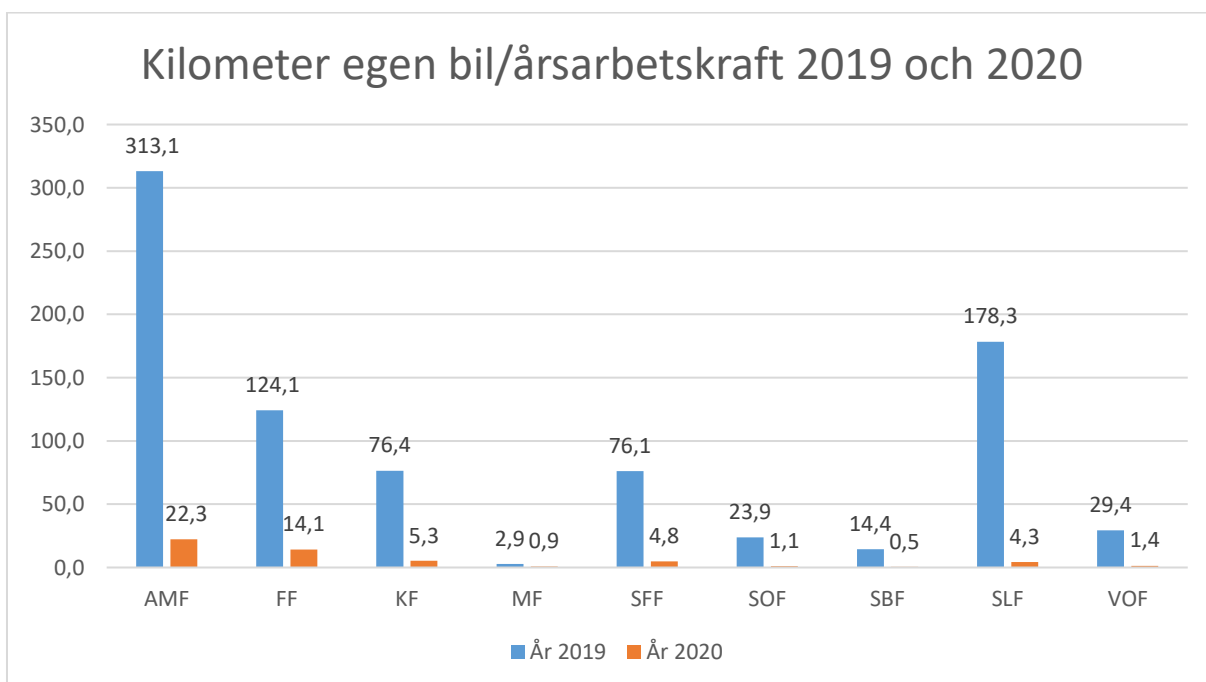

6.2.2 Mil med egen bil i tjänsten

Resorna med egen bil i tjänsten mäts genom hur mycket kilometerersättning i kronor som betalas ut. Tänk på att statistiken ska tolkas utifrån olika förvaltningars grunduppdrag. Det är mest intressant att jämföra sig själv och att se hur det totala arbetet går.

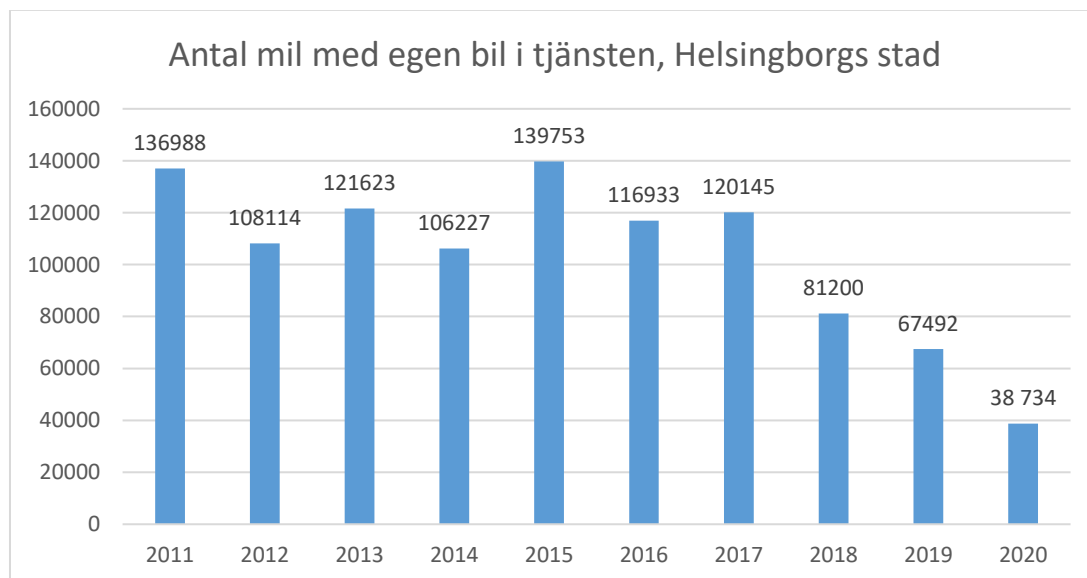
När vi delar upp antalet kilometer per årsarbetskraft på förvaltningen så ser siffrorna ut så här:

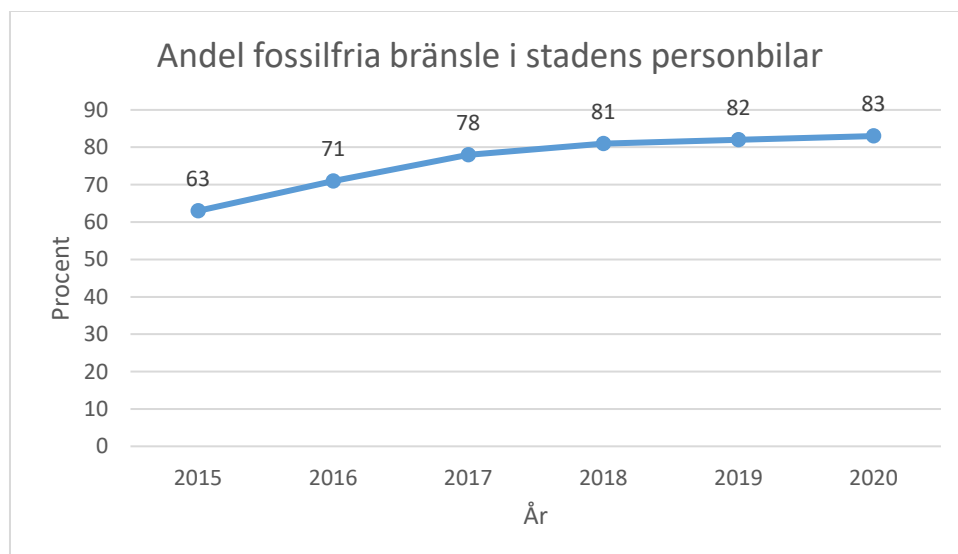

Nedan följer hur resandet med egen bil i tjänsten förändrat sig över tid. Dock är siffran för år 2020 en preliminär siffra som kan komma att justeras.

6.2.3 Fossilfria bränsle i stadens personbilar

Mätetalet avser andelen fossilfria bränslen i de personbilar som staden äger. Arbetsmaskiner och entreprenader är exempelvis inte inkluderat. Viktigt att tillägga är också att vi har uppdaterat beräkningsmetoden vilket gör att 2020 års siffra ser lägre ut än den annars skulle gjort. Med den gamla beräkningsmodellen skulle siffran för 2020 varit 86%. Anledningen till korrigeringen är att vi vill räkna på samma sätt som de övriga skånska kommunerna i fossilbränslefria kommuner. Staden har jobbat hårt med att byta till fossilbränslefria fordon de senaste åren. Kvar att lösa är endast några minibussar och någon flakbil. Under slutet av 2020 byttes 5 dieseldrivna fyrhjulsdrivna fordon ut mot gasfordon. De har stått för merparten av dieselförbrukningen för personfordonen. Det kommer att påverka statistiken positivt under 2021, men det syns inte i statistiken för 2020.

6.3 Energianvändning

Inom energiområdet har vi nyckeltal för värmeanvändning per kvadratmeter och elanvändning per kvadratmeter i verksamheternas lokaler. Utöver detta redovisar vi hur energianvändningen fördelar sig på olika energislag och hur mycket solceller som produceras på fastigheternas tak.

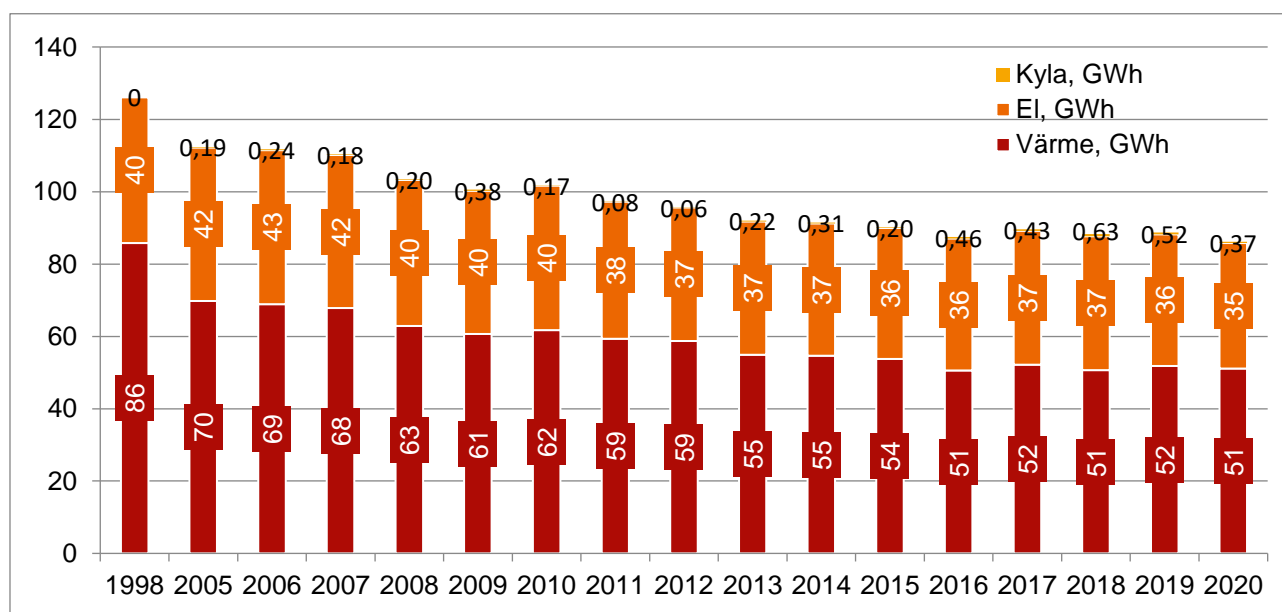
En stor del av stadens verksamheter hyr lokaler internt i staden och har fastighetsförvaltningen som hyresvärd. I fastighetsförvaltningens lokaler finns verksamheter som skolor, förskolor, vårdboenden, LSS-verksamheter, idrottsanläggningar, fritidslokaler, kulturlokaler och kontor. De internt hyrda lokalerna utgör cirka 80 procent av ytan.

Andra verksamheter hyr lokaler av externa hyresvärdar. Till största del administrativa lokaler. För dessa lokaler har vi i dagsläget inte möjlighet att göra en gemensam uppföljning av energianvändningen. Den statistik som redovisas här gäller energianvändningen i stadens egna lokaler.

Fastighetsförvaltningen har länge jobbat med att effektivisera energianvändningen i sina byggnader och detta har gett goda resultat. Ökad kunskap och åtgärder hos verksamheterna har bidragit. Fastighetsförvaltningen har också arbetat med att fasa ut användningen av fossil energi. Under de senaste två åren har man gjort en stor satsning på solceller för egen produktion av solceller. Fastighetsförvaltningens arbete fortsätter, framför allt med tekniska åtgärder, för att sträva mot målen i Klimat- och energiplanen.

6.3.1 Energianvändning per kvadratmeter i stadens lokaler

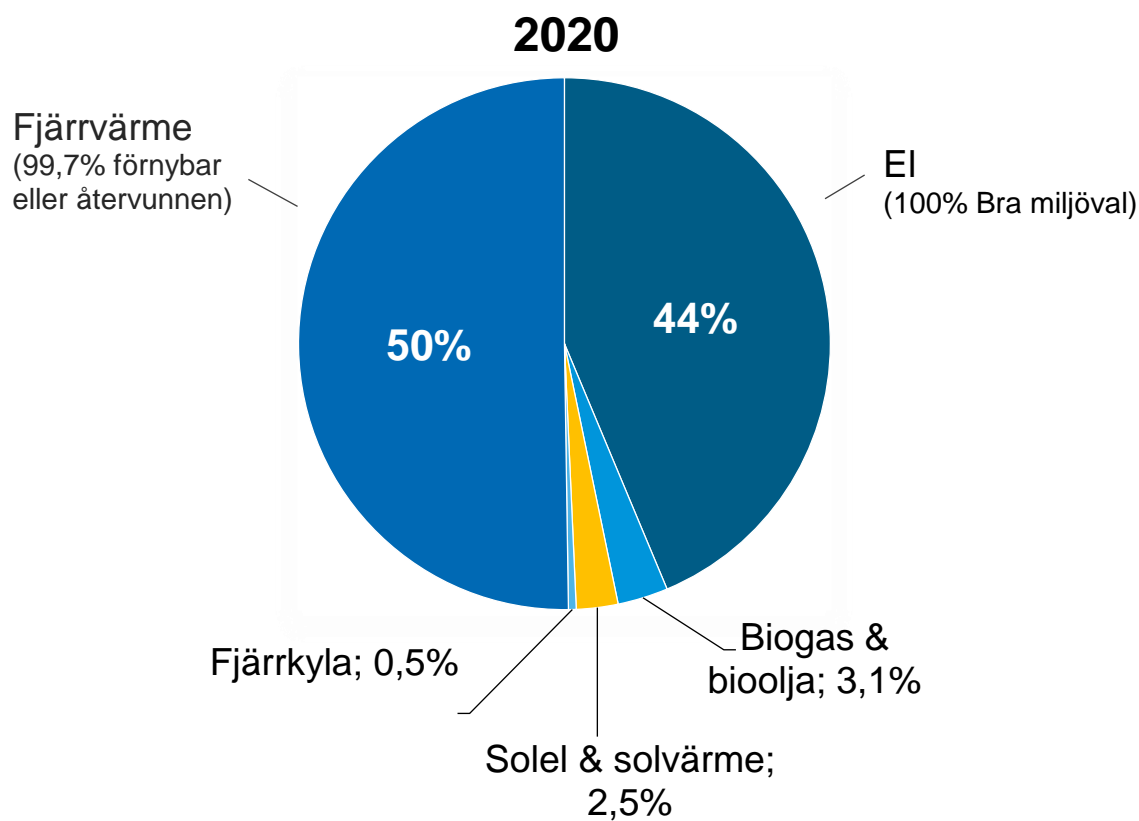
Energianvändningen i stadens lokaler har gått stadigt neråt sedan år 1998. Vid den senaste jämförelsen med kommuner i samma storleksordning, år 2014, låg Helsingborg i topp med lägst energianvändning.

Siffran överst i varje stapel motsvarar fjärrkyla. Mängden är så låg att färgen inte syns. De två staplarna med färg motsvarar el och värme.

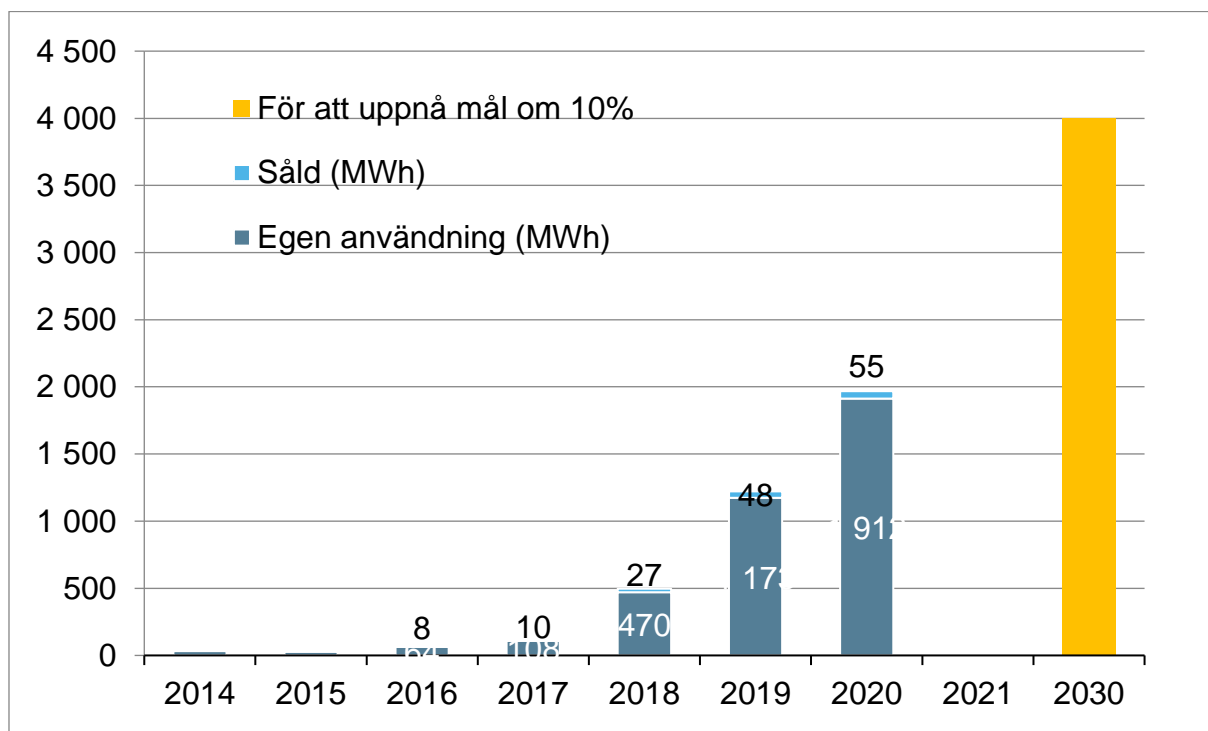
6.3.2 Fördelning av energislag från energianvändningen i stadens lokaler
Inga fossila bränsle används längre i stadens lokaler men väl energi med fossilt ursprung. Denna kommer från fjärrvärmen och framför allt från den fossila plasten i avfallet.

6.3.3 Egenproducerad el från solceller

Produktionen av el från egna solceller i fastighetsförvaltningens fastigheter ökar stadigt. Ambitionen enligt klimat och energiplanen är att lokal produktion av solet ska motsvara 10 procent av elbehovet 2035 och vi har nästan nått halvvägs. Enligt energimyndighetens kan solet utgöra mellan 5 och 10 procent av den totala elanvändningen i Sverige 2040.

6.4 Pappersförbrukning

Som ett extra nyckeltal tittar vi också på pappersförbrukningen i staden. Nyckeltalet kopplar inte direkt till varken globala eller lokala mål utan är mest av intresse för att bedöma om det digitala samhället gör att vi kan minska resursanvändningen av papper. Det har varit svårt att få fram hanterbar statistik per förvaltning och går inte att få fram relevant statistik för tidigare år än 2019. Vi kommer därför att titta framåt och utgå från år 2019 nästa år.

År 2019 köpte staden in 107 119 kg kontorspapper. År 2020 köpte staden in nästan identiskt lika mycket, 107 227 kg.